

NUDZ na sociálních sítích upozorní na sexuálně motivované násilí i vliv technologií na lidskou sexualitu

13. 4. 2026, KLECANY – Duben je již 25 let celosvětově měsícem povědomí o sexuálním násilí (Sexual Assault Awareness Month) zaměřeným na osvětu, prevenci a podporu obětí. Tomuto i dalším tématům spojeným s lidskou sexualitou se bude věnovat kampaň na sociálních sítích Národního ústavu duševního zdraví, která začíná 13. dubna 2026.

„Sexuálně motivované násilí, obtěžování a zneužívání nejsou v současnosti okrajovým problémem, ale i v souvislosti s raketovým nárůstem on-line sexuální delikvence a nárůstem sexuálně motivovaného násilí a kriminality u mladších věkových skupin se stávají extrémně závažným společenským tématem. Pro Centrum pro sexuální zdraví a intervence je tento měsíc příležitostí přiblížit komplexní situaci prevence sexuálně motivovaného násilí v ČR, včetně všech stěžejních dat, zapojených institucí a aktérů, kteří společně doplňují komplexní kruh včasné prevence sexuálního násilí v ČR,“ vysvětluje Mgr. Kateřina Klapilová, Ph.D. vedoucí Centra pro sexuální zdraví a intervence Národního ústavu duševního zdraví.

Drtivou většinu sexuálně motivovaného násilí oběti nehlásí

Z celonárodního průzkumu sexuálního chování a well-beingu CzechSex z r. 2024 vyplývá, že znásilnění ve smyslu, že byli hrozbami nebo násilím donuceni k sexuálním aktivitám, zažilo v české populaci 16,8 % žen a 4,9 % mužů. V přepočtu na obyvatele dle sčítání lidu 2021 by se jednalo o 896 720 žen a 254 141 mužů, z čehož 16,3 % žen a 21,6 % mužů se některá z těchto zkušeností stala ještě před 15 rokem věku. Kromě toho zažilo nevyžádaný kontakt se sexuálním záměrem (např. osaháváním) 29,9 % žen a 16,9 % mužů, v přepočtu na populaci 1 595 948 žen a 876 526 mužů. Alarmující však je, že na policii některou z těchto zkušeností nahlásilo jenom 6,1 % žen a 2 % mužů, nejčastěji proto, že v tu chvíli situaci nevyhodnotili jako sexuálně motivované násilí. Druhým nejčastějším důvodem byl stud.

„Čím dál větší vliv na sexualitu mají moderní technologie. Pro děti a dospívající jsou kromě kamarádů dokonce hlavními zdroji informací o sexu. Podle průzkumu Safer Internet Centra ČR (SIC ČR) a Univerzity Palackého v Olomouci (UP) u otázky „Kdo ti poprvé vysvětlil, co je to sex?“ uvádí internet 33 % dívek a 33 % chlapců a kamaráda nebo kamarádku 33 % dívek a 28 % chlapců. Matka je zdrojem vysvětlení pro 29 % dívek a 16 % chlapců, otec pro 13 % chlapců a 7 % dívek. Umělou inteligenci (např. chatboty) zmiňují 2–4 % dětí. Podle průzkumu CzechSex také mezi mladými roste časné vystavení pornografií. Ve věkové kategorii 18–25 let 21,5 % respondentů uvedlo, že poprvé viděli pornografii ve věku 12 let a méně. Výzkum se zaměřil i na zkušenosti s novými sexuálními technologiemi. Celkem 8 % respondentů má zkušenost s „live-sexem“ prostřednictvím živého přenosu, například na streamovacích platformách, a 11 % by tuto praktiku chtělo vyzkoušet. Se sexem ve virtuální realitě nebo s 3D pornografií má zkušenost 3,6 % osob, ale zájem by mělo 21,5 %,“ popisuje doktorka Klapilová.

Nové problémy a výzvy

Spolu s novými technologiemi se také objevují nové problémy jako sexting, sextorture, závislost na pornu, AI generovaná dětská pornografie, „svlékací“ aplikace, sexuální zneužívání dětí v rámci online herních platforem a řada dalších. I těmto oblastem se bude kampaň NUDZ věnovat. „Tyto nové problémy, včetně nárůstu některých forem online sexuální delikvence, tak rozšiřují negativní efekty současného digitálního ekosystému, jako je nárůst polarizace a extremismu ve společnosti nebo zhoršení pozornosti,“ říká profesor Jiří Horáček, ředitel NUDZ.

„Zlom přišel mimo jiné během pandemie covid-19, kdy se velká část života přesunula do online prostoru. Od té doby sledujeme výrazný, až „raketový“ nárůst některých forem online sexuální delikvence. Například počet hlášení závadného obsahu online z České republiky vzrostl na téměř 25 000 hlášení podezření na sexuální zneužívání dětí (NCMEC, Tipline report) a dalších více než 6 000 hlášení závadného obsahu ([STOPOnline.cz](https://stoponline.cz)) a v některých oblastech dále roste i v současnosti. Nové technologie mají jedno společné: zvyšují dostupnost, anonymitu a intenzitu sexuálních podnětů, a tím mění i hranice chování. Rizikové chování tak může dlouho zůstat bez povšimnutí – a postupně eskalovat. To je zásadní moment pro prevenci. Pokud chceme těmto situacím předcházet, nestačí reagovat až ve chvíli, kdy dojde k poškození druhého. Musíme být schopni zasáhnout dřív,“ říká Kateřina Klapilová.

Technologie nejsou jen zdrojem rizika, ale i nástrojem řešení

Právě online prostředí zároveň otevírá i nové možnosti: anonymní kontakt, časnou intervenci a nabídku odborné pomoci lidem, kteří by jinak zůstali mimo dosah systému, a u nichž hrozí spáchání trestného činu. Spolupráce na prevenci sexuální delikvence, včetně delikvence páchané vůči dětem v online prostoru, představuje v českém prostředí důležitý posun od převážně reaktivního přístupu k přístupu proaktivnímu a preventivnímu. Národní ústav duševního zdraví dlouhodobě rozvíjí tuto oblast ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Policií ČR a dalšími partnery z oblasti zdravotnictví, justice, výzkumu i pomáhajících služeb.

„V našich projektech využíváme i cílené online intervence, které oslovují uživatele v rizikových situacích přímo v digitálním prostoru. Smyslem tohoto přístupu je oslovit osoby, které si své riziko uvědomují, mají obavy ze svých sexuálních nutkání či chování, případně se již pohybují na hraně závažného porušování norem, ale dosud nejsou zachyceny tradičním systémem trestněprávních nebo zdravotních intervencí. Na této logice stavěly iniciativy BRIDGE a STOP-CSAM, které se zaměřily na anonymní uživatele materiálů zobrazujících sexuální zneužívání dětí a osoby s obavami z vlastních sexuálních impulzů vůči dětem. Cílem projektu Parafilik bylo nabídnout anonymní poradenství a terapii pro parafiliky – lidi s neobvyklými sexuálními preferencemi, a snížit tak pravděpodobnost problematického sexuálního chování a zvýšit well-being a psychické zdraví u těchto osob. Linka Parafilik, která fungovala v letech 2019–2023, zaznamenala více než 720 hovorů zaměřených na prevenci rizikového chování. Původní zaměření na osoby s neobvyklou preferencí se přirozeně rozšířilo – volající přinášeli témata od sexuálních dysfunkcí až po genderovou identitu, a proto v roce 2023 vznikla národní Linka SexHelp, která je svým komplexním pojetím unikátní i v mezinárodním srovnání,“ uzavírá doktorka Klapilová.